

BELGIAN BRUSSELS PRIDE

- CROSSING BORDERS -

Thema The Belgian Pride 2017

LGBT+-vluchtelingen: rechtvaardige
procedures en inclusie met respect
voor identiteit.

Ruim een derde van alle landen beschouwt in 2016 consensuele homoseksuele handelingen als criminele daden¹. In heel wat landen is het aanpassen van de geslachtsaanduiding op officiële documenten onmogelijk of gaat deze mogelijkheid gepaard met inbreuken op de rechten of de waardigheid van personen². De pathologisering of criminalisering van mensen omwille van hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie manifesteert zich overal ter wereld en in het overgrote deel van de landen. Daarenboven bieden erg weinig landen bescherming tegen discriminatie of geweld op deze gronden. Volgens de ILGA/RIWI survey voelt een derde van de respondenten wereldwijd zich heel of enigszins ongemakkelijk met een buur die holebi of transgender is³. Het risico op vervolging omwille van seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie is in heel wat landen aanzienlijk, zowel vanwege overheden als vanwege 'non-state'-actoren.

Het Vluchtelingenverdrag van 1951 biedt bescherming aan personen die in hun herkomstland vervolgd worden en die hiertegen niet beschermd worden door hun overheid. Hoewel dit verdrag niet verwijst naar seksuele oriëntatie of genderidentiteit, worden deze door de Europese Unie erkend als vervolgingsgronden sinds de Kwalificatierichtlijn⁴ werd vernieuwd in 2011. In België is dit theoretisch sinds een tiental jaren het geval. In de praktijk zijn er al honderden asielzoekers erkend als vluchteling op basis van hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Er blijft echter nog een lange weg af te leggen om tot een correct onthaal en rechtvaardige procedure te komen.

De vaststelling van de geloofwaardigheid

De asielautoriteiten hebben als missie om de geloofwaardigheid van afgelegde verklaring vast te stellen, niet om de seksuele oriëntatie van de personen na te gaan. De procedure moet voor mensen die op basis van hun seksuele geaardheid of genderidentiteit of -expressie asiel aanvragen, eenduidiger en beter worden. Zelfidentificatie moet worden aanvaard als basiscriterium betreffend de seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Het niet kennen van formele sancties of ontmoetingsplaatsen in het herkomstland of het niet verbergen van de eigen identiteit mogen de geloofwaardigheid van de aanvrager niet zonder meer aantasten. Asielinstanties en advocaten moeten in staat zijn om aspecten van seksuele oriëntatie en genderidentiteit in de asielprocedure in rekening te brengen zonder daarbij uit te gaan van stereotypen of Westerse theoretische modellen en moeten daarbij respect

¹ http://ilga.org/downloads/02_ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2016_ENG_WEB_150516.pdf

² http://ilga.org/downloads/TLMR_ENG.pdf

³ http://ilga.org/downloads/Ilga_Riwi_Attitudes_LGBT+I_survey_Logo_personal_political.pdf

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:EN:PDF>

hebben voor de grondrechten van de aanvragers⁵. Zij dienen hiertoe opgeleid te worden. Betreffend de trans*personen moet de asielprocedure het recht op zelfidentificatie respecteren.

Veilige landen

Het juridisch concept van 'veilige landen' stelt de autoriteiten niet vrij van een grondig onderzoek van elke asielaanvraag. Het feit dat een herkomstland homobiseksualiteit en trans*genderidentiteiten niet expliciet criminaliseert, mag niet leiden tot de conclusie dat er geen sprake kan zijn van vervolging. De afwezigheid van dergelijke wetgeving mag dan ook geen effect hebben op de beoordeling van de gegrondheid van de individuele asielaanvragen, noch in de samenstelling van de lijst van de zogeheten 'veilige landen'.

De opvangomstandigheden

De autoriteiten hebben de plicht om geweld en stigmatisering in opvangcentra te voorkomen. LGBT+-asielzoekers, vooral trans*asielzoekers, zijn kwetsbaar voor uitsluiting en geweld vanwege medebewoners. De opvangvoorzieningen moeten aangepast worden aan de specifieke noden van de asielzoekers om hun integratie te garanderen. Redelijke inspanningen moeten geleverd worden om hen toegang te geven tot individuele opvang, zodat hun privacy gegarandeerd kan worden.

Gemeenschappelijk Europees asielbeleid

Het Europees recht op asiel staat sinds 2016 ter discussie. België moet een voortrekkersrol opnemen in de onderhandelingen. Ons land moet, op basis van *best practices*, een standpunt innemen dat ervoor pleit de specifieke noden van asielzoekers die vervolgd worden omwille van hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit, of -expressie, in rekening te brengen in de betreffende Europese wetteksten (reglement 'kwalificatie' en 'procedure', richtlijnen 'onthaal'). Het gemeenschappelijk Europees asielbeleid moet de toegang tot recht op asiel verzekeren, zonder ruimte te laten voor arbitraire beslissingen. Het European Asylum Support Office en andere Europese instellingen moeten hierop blijven toezien.

⁵ <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-12/cp140162nl.pdf>

Een noodzakelijke inspanning voor integratie

Naast het asielbeleid, hebben de autoriteiten de plicht om een goede integratie van de vluchtelingen te garanderen. Het internationaal recht waarborgt - althans theoretisch - een reeks fundamentele rechten. In de praktijk zijn er echter inspanningen nodig zodat LGBT+-vluchtelingen het recht op eenheid van het gezin behouden en een geldige verblijfvergunning en reisdocumenten krijgen. Ze moeten ook zonder discriminatie toegang hebben tot werk, onderwijs, sociale zekerheid, gezondheidszorg, huisvesting, relevante integratievoorzieningen en hun kwalificaties moeten erkend worden.

Om deze rechten te garanderen, moeten de autoriteiten de antidiscriminatiewetgeving handhaven, racistische, xenofobe, holebifobe en transfobe misdrijven bestraffen en gevallen van meervoudige discriminatie erkennen. Om deze objectieven te bereiken is er naast de bestaande wetgeving nood aan opleiding voor het betrokken personeel, een toegankelijk systeem voor de registratie en opvolging van klachten, en de systematische publicatie van betrouwbare gegevens over de behandeling van zaken door de bevoegde instanties.

Voor een echte solidariteit in de LGBT+-gemeenschap

Ook LGBT+-organisaties hebben een verantwoordelijkheid op het vlak van onthaal en integratie van asielzoekers en vluchtelingen.

De Belgian Pride en de drie regionale koepels van de Belgische LGBT+-beweging erkennen dat asielzoekers en vluchtelingen deel uitmaken van de LGBT+-gemeenschap. Het programma van deze Pride bevat dan ook concrete initiatieven gericht op de participatie en inclusie van LGBT+-asielzoekers en vluchtelingen om zo een echt open en divers event te zijn. De drie koepels verbinden zich ertoe om ook na de Pride te blijven werken aan actieplannen om de inclusie van LGBT+-asielzoekers en vluchtelingen te garanderen.